

ПЛАНІ-КОНСПЕКТИ УРОКІВ

Дата _____

Клас _____

I семестр. СТИЛІ ТА НАПРЯМИ МИСТЕЦТВА СТАРОДАВНІХ ЕПОХ І ЦИВІЛІЗАЦІЙ: АНТИЧНИЙ, ВІЗАНТІЙСЬКИЙ, РОМАНСЬКИЙ, ГОТИКА, РЕНЕСАНС

Урок 1. ТАЄМНИЦІ МИСТЕЦТВА ДАВНЬОГО ЄГИПТУ

Мета (формування компетентності): предметні (уявлення про стилі й напрями мистецтва за різних часів, про мистецтво Давнього Єгипту; уміння класифікувати твори мистецтва за художніми напрямками та стилями; розуміння понять *стиль, канон, капітель, барельєф, заглиблений рельєф*; логічне мислення; уміння застосовувати здобуті знання під час художньо-творчої діяльності; естетичний смак); **ключові** (уміння *вчитися впродовж життя*: готовність відшукувати нові шляхи художньо-творчого розвитку; *ініціативність і підприємливість*: прагнення до творчої самореалізації; відповідальність за особистий і колективний результат; *соціальну та громадянську*: сприймання мистецького твору як форми самовираження людини; готовність до комунікації, самостійність і мобільність у творенні ідей та ухваленні рішень; розуміння значущості мистецтва для суспільного розвитку; *обізнаність і самовираження у сфері культури*: толерантне ставлення до культурного розмаїття регіонів світу; усвідомлення потреби збереження художнього надбання людства; *екологічну грамотність і здорове життя*: розуміння гармонійної взаємодії людини та природи; сприймання довкілля як об'єкта для художньо-образної інтерпретації).

Тип уроку: урок введення в тему.

Оснащення: підручник, медіазасоби, альбом для малювання, матеріали й інструменти, **візуальний ряд** (презентація за темою уроку; *зображення*: храмів на честь Амон-Ра (у Луксорі, Абу-Сімбелі), пірамід, Великого Сфінкса, давньоєгипетських скульптур, барельєфа, заглибленого рельєфу, священного скарабея).

ПЕРЕБІГ УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ОГолошення теми й мети уроку. мотивація навчальної діяльності

Учитель. До сьогодні не розгадано багато таємниць однієї з найдавніших і найзагадковіших цивілізацій, що сформувала високохудожні традиції та значно вплинула на подальший розвиток світового мистецтва. Пропоную і вам долучитися до мистецьких досліджень, щоб розгадати секрети єгипетського стилю.

III. актуалізація опорних знань

- ♦ Які пам'ятки культури Давнього Єгипту належать до семи чудес світу?
- ♦ Визначте найхарактерніші ознаки єгипетського мистецтва доби фараонів.

IV. основна частина

1. Лекція вчителя (складання опорного конспекту)

— Кожна історична доба характеризується неповторними художніми стилями. Поняття *стиль* (від грец. *στυλος* — загострена паличка для письма) пов'язують із особистим началом, що передбачає індивідуальну форму вираження у мистецтві. Його також використовують для визначення типових для певної епохи художніх напрямів і тенденцій, що мають специфічні ознаки. Отже, *стиль* — це особливі, характерні ознаки мистецтва, сукупність засобів і прийомів художньої виразності для відображення певного образного змісту.

* Тут і далі: за відсутності технічних можливостей мультимедійну презентацію можна замінити демонструванням відповідної наочності.

Епохи розвитку мистецтва

Мистецтво первісної доби

Мистецтво давнього світу

Мистецтво Середньовіччя

Мистецтво Ренесансу

Мистецтво Просвітництва

Мистецтво XIX ст.

Мистецтво XX ст.

Мистецтво зародилося ще за доби палеоліту: людина продряпувала або малювала зображення тварин на стінах печер. Пізніше в наскельних малюнках зображали людей, сюжетні композиції (зокрема, сцени полювання). Минули тисячоліття. Економічний і культурний розвиток людства зумовив розквіт мистецтва, історію якого розподіляють на великі часові періоди — *епохи*, кожна з яких вирізняється формуванням певного мистецького стилю чи напрямку.

Стиль епохи — сукупність загальних рис, що відрізняють культуру однієї історичної епохи від іншої. **Стиль у мистецтві** — це естетичне пізнання світу в процесі художньої творчості як особливого різновиду людської діяльності, що відображає дійсність у конкретно-чуттєвих образах відповідно до певних ідеалів прекрасного.

Порівняно з первісним суспільством, мистецтво давніх культур сягнуло значно вищого рівня розвитку. Отже, рушаймо на північ Африки — до Давнього Єгипту, цивілізації, що розквітла в долині ріки Ніл у спекотній пустелі. Усі види єгипетського мистецтва були тісно пов'язаними з релігійним культом і підпорядковувалися суворим канонам. В **образотворчому мистецтві канон** — це художнє зображення за певними правилами, у **музичному мистецтві** — поліфонічний твір, у якому всі голоси виконують одну мелодію, вступаючи по черзі.

- ♦ Визначте канони давньоєгипетського мистецтва, проаналізувавши композицію, пози, деталі вбрання зразків тогочасної скульптури.
- ♦ Пригадайте: що таке *рельєф*?

Тогочасне мистецтво тяжіло до грандіозності, тому найпоширенішою архітектурною формою були піраміди. Особливо вражає найбільша у світі монолітна статуя, висічена зі скелі: Великий Сфінкс — лев із головою людини. Храми споруджували на честь богів, насамперед верховного божества — Амон-Ра (храми у Луксорі, Абу-Сімбелі), та прикрашали величними колонадами різноманітних форм, які завершувалися **капітелями**, що імітували бутон або розтулену квітку лотоса чи верхівку пальми. Стелі, стіни, колони декорували **барельєфами** (коли фігури злегка виступають над площиною) та **заглибленими рельєфами** (коли контури зображення врізано у поверхню каменю) й розписами, детально змальовуючи побутові сцени, звірів, птахів, риби. Скульптура була невід'ємною складовою храмів, палаців і гробниць Давнього Єгипту. Виготовлені з різноманітних матеріалів статуї фараонів символізували владу, силу й могутність. Декоративно-прикладне мистецтво Єгипту представлено предметами побуту, ювелірними виробами з кольорового скла, напівкоштовного каміння й цінних металів, на яких часто зображено **скарабея** — священного для єгиптян жука, що символізував творчу силу Сонця.

2. Художньо-творча робота (у групах)

- ♦ Об'єднайтеся у 3 групи («майстерні ювелірів») і створіть ескізи прикрас за єгипетськими мотивами на теми: *1-ша група* — «Сонце — володар світу», *2-га* — «Таємничий скарабей», *3-тя* — «Чарівний лотос».*

V. АКТУАЛІЗАЦІЯ НАБУТИХ ЗНАНЬ

- ♦ Про які архітектурні шедеври Давнього Єгипту ви дізналися?
- ♦ Назвіть канони образотворчого мистецтва Давнього Єгипту.
- ♦ Які різновиди скульптур характерні для єгипетського мистецтва?

VI. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ**

* Тут і далі: якщо матеріали й інструменти для художньо-творчої роботи не зазначено, учні обирають їх на власний розсуд.

** Тут і далі: підбиття підсумків уроку передбачає оцінювання та самооцінювання роботи учнів на уроці, пояснення домашнього завдання (за вибором учителя), проголошення уроку завершеним.